

Gryzelda Toboła, Paulina Poleska

Kraków - Nowa Huta. Krzesławice. Stanowisko 41

Informator Archeologiczny : badania 18, 84-85

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zostałościami rusztu odkryto ponad 1,000 fr. około 20 różnego typu naczyń. Część z nich nosi ślady wtórnego przepalenia, stanowiąc najprawdopodobniej pozostałości nieudanego wypału. W sąsiedztwie pieca odkryto kolistą jamę, wypełnioną gliną - służącą do gęszonowania surowca.

Na terenie osady wczesnośredniowiecznej stwierdzono silne zróżnicowanie stopnia zachowania poszczególnych obiektów. Znaczna część została zniszczona w wyniku intensywnej orki /kulminacja wybruszenia stożka/, natomiast pozostałe w trakcie mikroniwelacji terenu budowy. Zbadany fragment stanowiska należy do strefy przejściowej pomiędzy zlokalizowaną wcześniej gospodarczo-produkcyjną i mieszkalną częścią osady. Podobnie jak na terenie osady kultury pomorskiej i tutaj widoczna jest rozrzedzenie obiektów w strefie łowiska dawnego cieku wodnego. Na terenie obu osad zarejestrowano fr. chat /?/ - konstrukcji słupowych naziemnych, które wraz z obiektami towarzyszącymi /paleniska, jamy/ potwierdzają stwierdzoną wcześniej pewną regularność w rozplanowaniu obiektów wzdłuż osi północny zachód - południowy wschód, orientację zblizoną do przebiegu linii brzegowej jeziora, jednakże dostosowaną głównie do warunków mikromorfologicznych terenu stanowiska.

W północno-wschodniej części zbadanego obszaru odkryto zespół obiektów, zawierających materiał ceramiczny charakterystyczny dla schyłkowych faz okresu przedrzymskiego, wyznaczający - jak wynika z dotychczasowych ustaleń - wschodni zasięg punktu osadniczego.

Materiały oraz dokumentacja z badań znajdują się w archiwum Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Gdańsk.

Badania będą kontynuowane.

KOCANOWO, gm. Poblędziska
woj. poznańskie
Stanowisko 13

Konserwator Zabytków Archeologicznych
Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski. Finansował WKZ w Poznaniu. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko ludności kultury pomorskiej i z okresu wczesnośredniowiecznego.

W wykopach o powierzchni ok. 215 m², zlokalizowanych w południowej, południowo-wschodniej i północnej części wzgórza, odkryto 2 groby ludności kultury pomorskiej i 6 grobów szkieletowych z wczesnego średniowiecza.

Wśród pierwszych obiektów był grób z brukiem i obstawą kamienną, zawierający 3 popielnice z pokrywami i fr. 2 innych naczyń oraz grób skrzynkowy z obwarowaniem /?/, w poważnym stopniu zniszczony, z rozrzuconymi lub wytrzymanymi kamieniami, w którym znaleziono fr. 2 popielnic i pokryw. W popielnicach lub w ich okolicy wystąpiły przepalone kości ludzkie. Naczynia te są charakterystyczne dla starszego podokresu przedrzymskiego.

Groby szkieletowe zawierały szkielety ułożone w podłużnych jamach na osi W-E, z czaszkami skierowanymi na zachód /3 szkielety/ i na wschód /również 3 szkielety/. Spośród nich dwa były w dużej części zniszczone przez orkę i zachowały się w stanie szczątkowym. Grób szkieletowy 23 wyróżniał się otoczką z małych kamieni ułożonych ściśle wokół górnej części czaszki. W jednym z grobów znaleziono 3 fr. obręczy wiadra i 2 ułamki noża z żelaza, w innym - nóż żelazny, a przy czaszce szkieletu 22 wystąpiło 3 paciorków szklanych, w tym 1 zebrowany barwy niebieskiej i 7 odcinkowych barwy złocistej wraz z ułamkami sprzączki z brązu, prawdopodobnie spinającej kółko paciorków. Materiał ten potwierdza wcześniejsze datowanie grobów szkieletowych na fazę D-E okresu wczesnośredniowiecznego.

W celu zakończenia prac wykopaliskowych na tym wzgórzu należy rozkopać jeszcze ok. 100-130 m² powierzchni stanowiska.

Materiał źródłowy został przekazany do Muzeum Archeologicznego w Poznaniu.

KOLUĐA WIELKA, gm. Janikowo
woj. bydgoskie
Stanowisko 11
Stanowisko 12
Stanowisko 13

patrz wczesne średniowiecze
patrz okres halstański
patrz neolit

KRAKÓW - NOWA HUTA
Krzesławice
Stanowisko 41

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie
Oddział w Nowej Hucie

Badania prowadziły mgr Gryzelda Toboła i mgr Paulina Polecka. Finansowały Huta im. Lenina i Muzeum Archeologiczne. Siódmy sezon badań. Osada z okresu lateńskiego i neolitu.

Prowadzone w roku 1984 prace wykopaliskowe koncentrowały się w zachodniej i północno-zachodniej części osady. Przebadano obszar o powierzchni 2 arów. Odkryto 5 obiektów. Trzy z nich to silnie zniszczone obiekty neolityczne zawierające w swoich wypełniakach niewielką ilość materiału zabytkowego. Dwa pozostałe to obiekty należące do grupy tyńceńskiej kultury lateńskiej. Na uwagę zasługuje obiekt 105, kolejna jedenasta na tym stanowisku chata kultury lateńskiej. Jest to prostokątny obiekt słupowy o profilu niechowałym i wym. 3,5 x 4,5 m. W jej wy-

pełnisku odkryto liczne fr. ceramiki wykonanej na kole (głównie malowanej), ręcznie lepionej, a ponadto okruchy bursztynu, grudy żużla i polepy oraz przedmioty metalowe: fr. szpilki brązowej oraz żelazny nóż z kółkiem. Bogaty materiał zabytkowy wystąpił w warstwie kulturowej osady na całym przebadanym obszarze.

Badania będą kontynuowane.

KONOPNICA
woj. sieradzkie
Stanowisko 7

patrz
okres wpływów rzymskich

KRUSZWICA
woj. bydgoskie
Stanowisko 13

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Wielkopolski
w Poznaniu

Badania prowadził dr Krzysztof Szamalek i mgr Urszula Narożna-Szamalek. Finansował WKZ w Bydgoszczy i IHKM PAN. Pierwszy sezon badań, Osada kultury łużyckiej /wczesny okres lateński/. Osada wczesnośredniowieczna /XII/XIII w./, miasto /XVI/XVII w./.

Stanowisko jest usytuowane w środkowej, wywyższonej części garbu terenowego ciągnącego się wzdłuż wschodniego brzegu Gopia, w odległości ok. 500 m na południe od bazyliki romańskiej. Wznosi się ok. 8,5 m ponad obecny przeciętny poziom wody w Gopie.

Założono 4 wykopy sondażowe o łącznej powierzchni 0,5 ara, przy średniej miąższości nawarstwień kulturowych do 1 m. Poziom akumulacyjno-próchniczny tworzyły dwie warstwy. W warstwie I, w której znaleziono znaczną ilość ceramiki nowożytniej i średniowiecznej, były wkopane obiekty nowożytne datowane ceramiką na XVI/XVII w. Z warstwą II, zawierającą ceramikę z XII/XIII w., wiązały się dwie jamy wczesnośredniowieczne zawierające ceramikę pochodzącą z tego samego okresu. Znaleziono w niej również fr. naczyń kultury pucharów lekkołatych. Jednakże najbardziej interesującym odkryciem okazała się ziemianka kultury łużyckiej zawierająca zestaw charakterystycznych naczyń, datowanych na wczesny okres lateński. Miała ona kształt głębokiej, nieregularnej nlecki o średnicy 1,80 m i głębokości 0,40-0,80 m. Jest to wyraźny ślad najmłodszej osady wchodzącej w skład kruszwickiego zespołu osadniczego kultury łużyckiej. Nie potwierdziły się natomiast wcześniejsze sugestie o latwiejszym w tym miejscu cmentarzysku z tego okresu.

LESNO, gm. Brusy
woj. bydgoskie
Stanowisko 2

patrz
okres wpływów rzymskich

LISEWO, gm. Pyzdry
woj. konińskie
Stanowisko 2

patrz
okres halaztycki

MALBORK-WIELBARK
woj. elbląskie
Stanowisko 1

patrz
okres wpływów rzymskich

NAWINO, gm. Hajogard
woj. koszalińskie
Stanowisko 13

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Instytut Prahistorii

Badania prowadzili mgr Henryk Machajewski i Bogdan Walkiewicz. Finansował UW i UAM. Pierwszy sezon badań, Stanowisko wielokulturowe, Osada ludności kultury łużyckiej /HC/HD/, osada ludności kultury okcywskiej z młodszego okresu przedrzymskiego.

Stanowisko zlokalizowane jest na terasie nadzalewowej nad rzeką Mogilicą, w odległości ok. 100 m od północnego krańca wsi. Obecnie na stanowisku zlokalizowane jest wybierszysko piasku. Badania miały charakter ratowniczy. Rozpoznano powierzchnię 100 m² rejestrując 22 obiekty dwóch jednoatek kulturowych:

- a/ kultura łużycka - /HC/HD/ - osada 16 obiektów, w tym 3 paleniska, 1 jama i 12 jam posłupowych nie stanowiących określonego układu. W obiektach stwierdzono naczynia ceramiczne, w tym o brzuścach cetrpowacanych i "obrzucanych" aż po krawędź wylewu;
- b/ kultura okcywaska, młodszy okres przedrzymski - osada - 6 obiektów, w tym 2 jamy i 4 paleniska. W obiektach stwierdzono nteliczne fragmenty naczyń glinianych, w tym wylewy o krawędziach facetowanych.